Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/245/2019
Identifikačné číslo spisu:	5416200883
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:5416200883.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne ROVS JANEX, s.r.o., so sídlom v Ružomberku, Karola Salvu 2043, zastúpenej JUDr. Milanom Klobušiakom, advokátom so sídlom v Ružomberku, Štefana Moyzesa 7, proti žalovanej K. Z., bývajúcej v V. C., R. XXXX/XX, zastúpenej JUDr. Jozefom Polákom, advokátom so sídlom v Dolnom Kubíne, Aleja Slobody 1890/50, o zaplatenie 16 599,99 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 5 C 30/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 13. februára 2019 sp. zn. 7 Co 148/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 13. februára 2019 sp. zn. 7 Co 148/2018 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dolný Kubín (ďalej aj „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 2. marca 2018 č. k. 5 C 30/2016 - 326 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 16.599,99 eur s 5,25 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 16.950,- eur od 31. mája 2014 do 26. januára 2016 a zo sumy 16.599,99 eur od 27. januára 2016 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vykonaným dokazovaním zistil, že žalobkyňa ako veriteľ a žalovaná ako nový dlžník uzavreli 15. apríla 2013 dohodu, na základe ktorej žalovaná pristúpila k dlhu maloletého Š. Z. a maloletého B. Z., ktorý dlh v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 3 C 40/2003 vymáhal v prospech veriteľa Štátny fond rozvoja bývania a to sumu 67.800,- eur. Podľa bodu 3 Dohody veriteľ a dlžník sa dohodli, že sa urovnávajú tak, že dlžník zaplatí veriteľovi sumu 16.950,- eur. Ďalej zistil, že text dohody vypracovala žalobkyňa, pričom do procesu vytvárania znenia dohody vstupovala aj žalovaná prostredníctvom svojho právneho zástupcu, na základe čoho došlo k upraveniu bodu 4, 5 a 6 dohody a dohoda bola podpisovaná za prítomnosti strán sporu v advokátskej kancelárii JUDr. Jozefa Poláka. Z uvedeného dôvodu sa nestotožnil s tvrdením žalovanej, že dohoda bola uzatváraná v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok. V čase uzatvárania dohody prebiehalo konanie vedené na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 3 C 40/2003, v ktorom ako žalobca vystupoval Štátny fond rozvoja bývania a ako vedľajší účastník žalobkyňa na základe jej vstupu do konania 17. mája 2004. Žalobca v priebehu tohto konania preukázal, že nesplatená výška dlhu predstavuje 6 127.591,16 Sk, ktorú uznali dedičia v konaní o dedičstve za nespornú. Po uzatvorení

dohody z 15. apríla 2013 žalobkyňa z predmetného konania ako vedľajší účastník vystúpila. Súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodné tvrdenie žalovanej, že účastníkmi dohody boli aj maloletí dlžníci, keď dospel k záveru, že žalovaná dohodu podpísala výlučne ako nový dlžník a nie ako zákonný zástupca maloletých detí, keď podľa bodu 2 dohody sa jednalo o pristúpenie k záväzku žalovanou podľa § 533 Občianskeho zákonníka, k čomu nebol potrebný súhlas pôvodných dlžníkov. Taktiež nepovažoval za dôvodnú obranu žalovanej o uzavretí dohody ako o simulovanom právnom úkone a vyvodil, že pokiaľ žalovaná mala postupovať podľa jej zástupcu len „na oko“, ide zo strany účastníka konajúceho v simulácii len o mentálnu rezerváciu, ktorá nespôsobuje neplatnosť právneho úkonu. Dospel k záveru, že ak žalovaná v dohode s pristúpením k záväzku maloletých dedičov sa súčasne so žalobkyňou ako veriteľom dohodla na urovnaní, vznikol jej tým nový záväzok z urovnania, nahradzujúci len vo vzťahu medzi ňou a žalobkyňou pôvodný záväzok. Uviedol, že len skutočnosť, že v dohode nie sú odkazy na príslušné zákonné ustanovenia nemá vplyv na platnosť dohody, ak z jej obsahu je zrejmá prejavená vôľa. Uzavrel, že na každého z maloletých dedičov pripadá úhrada dlhov v sume 124.051,70 eur a doposiaľ uskutočnené plnenie týchto dedičov neprevyšuje hodnotu nimi zdedeného majetku, ktorá je u každého z nich nižšia o 10.409,93 eur, avšak uvedené posudzovanie je bez právneho významu, keďže žalovaná na základe dohody z urovnania sa zaviazala zaplatiť žalobkyni nový záväzok, nahradzujúci jej dovtedajší záväzok. Zdôraznil, že predmetom tohto sporu nebol nárok žalobkyne tvoriaci predmet konania vedeného na súde pod sp. zn. 3 C 40/2003, ale nárok žalobkyne vyplývajúci z dohody z 15. apríla 2013. Žalobkyňa si v konaní jednostranne započítala voči svojej pohľadávke z dohody vo výške 16.950,- eur svoj záväzok voči žalovanej vzniknutý z konania vedeného pod sp. zn. 5 C 26/2015 vo výške 350,01 eur a preto súd zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 16.599,99 eur.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 13. februára 2019 sp. zn. 7 Co 148/2018 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol. Bol názoru, že ani za pomoci výkladového pravidla § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka nebolo možné vyvodiť, že žalobkyňa a žalovaná právny úkon uzavreli, keď dohodu koncipovala žalobkyňa a nič jej nebránilo v tom, aby právny úkon pomenovala tak určite a zrozumiteľne, aby bolo zrejmé, že bolo jej prejavom vôle dohodu o urovnaní v zmysle § 585 a nasl. Občianskeho zákonníka so žalovanou uzavrieť. Za problematické považoval skutočnosť, že žalovaná mala urovnať dlh aj pôvodných dlžníkov maloletého Š. Z. a maloletého B. Z., na čo v danom prípade by bol potrebný súhlas súdu v zmysle § 28 Občianskeho zákonníka v spojení s § 179 O.s.p. a takýto postup pri uzatváraní právneho úkonu bez vedomia pôvodných dlžníkov a ich súhlasu, by bolo možné považovať za obchádzanie zákona a neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Dospel k záveru, že žalobkyňa nie je v celosti veriteľom uplatnenej pohľadávky, nakoľko zo zmluvy o postúpení pohľadávky z 15. augusta 2003 uzavretej medzi postupcom ŠFRB a postupníkom ROVS JANEX, s.r.o. vyplýva, že predmetom postúpenia je istina 18 605.496,87 Sk, t. j. suma, ktorá bola uplatnená ŠFRB v konaní vedenom na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 3 C 40/2003. V článku II bod 1 zmluvy je uvedené, že postupca postupuje pohľadávku voči dlžníkovi uvedenú v článku I spolu s jej príslušenstvom, penále a pokutami a to dňom uzavretia zmluvy. Skutočnosť, že predmetom postúpenia je aj príslušenstvo - nesplatený úrok k 2. januáru 2003 vo výške 10 993.802,79 Sk nezodpovedá tak zneniu bodu I a ani obsahovému zneniu článku II bod 2 zmluvy, podľa ktorého postupca písomne oznámi postúpenie pohľadávky všetkým dedičom dlžníka, Okresnému súdu Ružomberok k č. k. D 742/97 ako aj konajúcemu súdu o uplatnených nárokoch postupcu voči dlžníkovi alebo jeho dedičom. Uviedol, že v spise Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 3 C 40/2003 sa nachádzajú podania ŠFRB, z ktorých vyplýva, že žalobca „súčasne trvá na zaplatení zostatku úrokov vyplývajúcich z úverovej zmluvy č. XXX/XXX/XXXX, ktorej istina bola postúpená a to vo výške 10 993.802,79 Sk a teda berú späť pôvodne žalovanú čiastku na istine 18 605.496,87 Sk“ a ďalej je uvedené, že „k výške uplatňovaných čiastok poznamenávame, že nároky zo zmluvy č. XXX/XXX/XXXX čo do zostatku nesplatenej istiny boli riešené postúpením pohľadávky a dražbou“. Z uvedených podaní odvolací súd vyvodil, že predmetom postúpenia bola iba nesplatená istina na úvere vo výške 18 605.496,87 Sk a predmetom postúpenia nebol aj úrok vo výške 10 993.802,79 Sk a teda nebolo preukázané tvrdenie žalobkyne, že celý zostatok dlhu na istine, ako aj na nesplatenom úroku z úverovej zmluvy bol ŠFRB vymáhaný v mene ŠFRB a na účet ROVS JANEX, s.r.o. Ďalej uviedol, že v spise sa nachádza listinný dôkaz - Správa o výkone záložného práva zo 14. októbra 2004, z ktorej vyplýva, že z dôvodu vykonania dražby a opakovanej dražby boli v prospech žalobkyne vydražené

nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom dedičstva po nebohom B. L. v celkovej výške 23 101.100,- Sk a príjem z nájmu vydražených nehnuteľností vo výške 1 005.119,50 Sk a zo správy o výkone záložného práva z 15. decembra 2004 vyplýva, že žalobkyňou bola vydražená suma 1 000.000,- Sk, spolu teda bolo žalobkyni vyplatené 25 106.219,50 Sk. V správe o výkone záložného práva zo 14. októbra 2004 bolo uvedené, že v úhrne na pohľadávky ROVS JANEX, s.r.o. bola vyplatená suma 22 471.708,50 Sk, ktorá však vznikla po odpočítaní nákladov dražby vo výške 198.511,- Sk a odmeny dražobníka vo výške 1 436.000,- Sk, ktoré podľa názoru odvolacieho súdu nemožno považovať za plnenie v zmysle podmienok v § 470 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Uzavrel, že zodpovednosť maloletých Š. Z. a B. Z. za dlhy poručiteľa boli naplnené do výšky nadobudnutého dedičstva na základe speňaženého majetku poručiteľa a na základe vykonaných dražieb. O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2 v spojení s § 255 ods. 1 Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“), ktorého prípustnosť a zároveň dôvodnosť posudzujúc podľa obsahu odôvodnila ustanovením § 420 písm. f/ C.s.p. s tým, že odvolací súd jej znemožnil uskutočňovať procesné práva pred súdom v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietala nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu s tým, že pokiaľ odvolací súd spochybnil jednoznačný záver súdu prvej inštancie, že žalovaná uzatvárala predmetnú dohodu ako nový dlžník a nie ako zástupca maloletých detí, tak by mal tento svoj názor aj vyargumentovať a odôvodniť. Bola názoru, že žalovaná uzatvorila dohodu, ktorou pristúpila k záväzkom Š. a B. Z., stala sa popri nich novým dlžníkom a následne sa so žalobkyňou urovnala tak, že sa sporný dlh nahradil novým dlhom, žalovaná sa urovnala len sama za seba a tento jej úkon sa netýkal ostatných dlžníkov, pričom sa nejednalo o spravovanie majetku maloletých detí, keď žalovaná mala plniť z vlastných prostriedkov. Uviedla, že vyhlásenie zástupcu ŠFRB voči tretím osobám nemožno považovať za podstatné, nakoľko zmluva o postúpení pohľadávky bola uzatvorená písomne a k jej zmene by mohlo dôjsť iba písomnou formou a poukázala na ustanovenie § 524 ods. 2 a § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Vytýkala odvolaciemu súdu, že pri výpočte plnenia dedičov žalobkyni, do plnenia žalobkyni započítaval aj náklady dobrovoľných dražieb. Bola názoru, že náklady dražieb nebola dlžoba poručiteľa, ale bola to dlžoba, ktorá vznikla dedičom voči dražobnej spoločnosti a teda ju nemožno považovať za plnenie dlhov poručiteľa. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil a potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že dovolateľka v dovolaní nevymedzila dovolacie dôvody od ktorých odvodzuje prípustnosť dovolania a preto je dovolanie procesne neprípustné. Ďalej podrobne rozoberala právny stav veci.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenie pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a tiež dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

7. Podľa § 420 C.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, a/alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu

práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017 - tu aj k uvedenému neskôr sa pritom žiada poznamenať, že rozhodnutiami s časťou spisovej značky tvorenou súborom písmen „Cdo“ sa rozumejú rozhodnutia najvyššieho súdu z ním uskutočnených dovolacích konaní). Dovolací súd preto aj v tomto prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľov, že v konaní došlo k nimi tvrdenej vade zmätočnosti.

10. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ C.s.p. je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017 a 8 Cdo 85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

11. Žalobkyňa dovolaním namietala, že k vade zmätočnosti predpokladanej ustanovením § 420 písm. f/ C.s.p. došlo v dôsledku toho, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nemá zákonom stanovené náležitosti, je nepreskúmateľné a arbitrárne.

12. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť, pričom sa musí vysporiadať so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými účastníkmi konania, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. Porušením práva na spravodlivý proces je aj stav, keď v hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, eventuálne - alebo tým skôr - pokiaľ boli stranami sporu namietané, no napriek tomu ich odvolací súd náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil bez toho, že by dodatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť či irelevantnosť (4 Cdo 102/2017). Pokiaľ takto odvolací súd postupoval aj v prejednávanej veci, dopustil sa svojvôle zakázanej preň v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a založil tým nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a v dôsledku toho aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú totiž zrejmé dôvody toho-ktorého rozhodnutia, nastávajú obdobné následky ako tie, ktoré vedú k nezákonnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu; len náležité, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie napĺňa - ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ - ústavné kritériá vyplývajúce preň z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (I. ÚS 33/2012). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, 4 Cdo 34/2018, 4 Cdo 3/2019, 5 Cdo 57/2019, 8 Cdo 152/2018).

13. Dovolací súd pristúpil k posúdeniu dôvodnosti dovolacieho dôvodu, spočívajúceho v

nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu. Dovolateľka namieta uzatvorenie dohody žalovanou ako novým dlžníkom a nie ako zástupcom maloletých detí a započítanie nákladov dražieb za plnenie dlhov poručiteľa.

14. Rozhodnutie odvolacieho súdu je považované za preskúmateľné, ak obsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci.
14.1. V danom prípade vo vzťahu k uzatvoreniu dohody žalovanou ako zástupcom maloletých detí odvolací súd len skonštatoval, že „za problematické odvolací súd považuje skutočnosť, že žalovaná by mala urovnať dlh aj pôvodných dlžníkov maloletého Š. Z. a B. Z., na čo v danom prípade by bol potrebný súhlas súdu v zmysle § 28 Občianskeho zákonníka v spojení s § 179 O.s.p. a takýto postup pri uzatváraní právneho úkonu bez vedomia pôvodných dlžníkov a ich súhlasu, by bolo možné považovať za obchádzanie zákona a neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka.“ (bod 17. rozsudku). Odvolací súd tento svoj záver ďalej neodôvodnil a neuviedol, na základe akých úvah dospel (na rozdiel od súdu prvej inštancie) k záveru, že k uzavretiu dohody bol potrebný súhlas súdu a teda že uzavretím dohody žalovaná spravovala majetok maloletých detí. Dovolací súd ďalej poznamenáva, že i tento záver odvolacieho súdu je zmätočný, nakoľko zo záveru „by bolo možné“ nie je zrejmé vyvodiť skutočnosť, či odvolací súd považoval dohodu za ne/platný právny úkon.
14.2. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k započítaniu nákladov dražieb za plnenie dlhov poručiteľa neobsahuje žiadne odôvodnenie. Znenie bodu 20. rozsudku „V správe o výkone záložného práva zo 14. októbra 2004 bolo uvedené, že v úhrne na pohľadávky ROVS JANEX, s.r.o. bola vyplatená suma 22 471.708,50 Sk, ktorá však vznikla po odpočítaní nákladov dražby vo výške 198.511,- Sk a odmeny dražobníka vo výške 1 436.000,- Sk, ktoré podľa názoru odvolacieho súdu nemožno považovať za plnenie v zmysle podmienok v § 470 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka“ nedáva žiadnu informáciu, z ktorej by sa dal vyvodiť myšlienkový pochod, ktorým sa súd zaoberal a ako posúdil jednotlivé právne podmienky uvedené v ustanovení § 470 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a ani neuviedol, kto by mal znášať náklady vykonaných dražieb.
14.3. Dovolací súd poukazuje i na bod 44. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý vo svojom rozhodnutí skonštatoval, že „hoci záväzok žalovanej z urovnania je novým záväzkom nahradzujúcim jej dovtedajší záväzok, ku ktorému pristúpila a teda vyššie uvedené (poznámka dovolacieho súdu: súd prvej inštancie riešil hodnotu zdedeného majetku) je pre jeho posudzovanie bez právneho významu, napriek tomu vyššie uvedené skutočnosti nasvedčujú „výhodnosti“ riešenia pri spoločnom posudzovaní situácie žalovanej a maloletých dedičov, ktoré sa dohodou docielilo, keďže nový záväzok žalovanej je nižší, než rozsah, v akom by maloletí dedičia ešte zodpovedali za dlhy poručiteľa“. Odvolací súd k tomuto záveru súdu prvej inštancie nezaujal žiadne stanovisko.

15. Dovolacím súdom konštatovaná procesná vada zmätočnosti uvedená v ustanovení § 420 písm. f/ C.s.p. zakladá prípustnosť dovolania; zároveň je však tiež dôvodom, so zreteľom na ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 111/2014, 3 Cdo 4/2012, 4 Cdo 263/2013, 5 Cdo 241/2013, 6 Cdo 591/2015, 7 Cdo 212/2014, 8 Cdo 137/2015) a na tom zotrváva rozhodovacia prax najvyššieho súdu aj po nadobudnutí účinnosti predpisov tvoriacich súčasť rekodifikácie slovenského civilného procesu (2 Cdo 5/2018, 3 Cdo 146/2018, 8 Cdo 70/2017). Dovolací súd preto ani v tomto prípade neposudzoval dovolanie z hľadiska opodstatnenosti argumentácie majúcej väzbu na riešenie právnych otázok (čo v konkrétnostiach znamená tak z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., ako aj jeho dôvodnosti v zmysle § 432 rovnakého zákona).

16. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 C.s.p.). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 C.s.p.). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, majúc za to, že náprava zrušením len rozhodnutia

odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 C.s.p.) a vychádzajúc z toho, že tým, komu bolo namieste pričítať dovolaním vytýkanú vadu zmätočnosti bol práve odvolací súd (s povinnosťou reagovať na zákonom ustanovené skutočnosti, ktorú si ale nesplnil).

17. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C.s.p.).

18. Nad rámec dovolacieho konania dovolací súd uvádza, že pokiaľ ide o dohodu o urovnaní v zmysle § 585 Občianskeho zákonníka, touto si účastníci záväzkového právneho vzťahu odstraňujú spornosť alebo pochybnosť vzájomných práv a povinností tým, že ich ruší a nahradzuje ich novými, t. j. doterajší záväzok tak zaniká a je nahradený záväzkom novým, ktorý vyplýva z urovnania. Dohoda o urovnaní je samostatným zaväzovacím dôvodom - právnym dôvodom vzniku záväzku. Po uzavretí dohody o urovnaní sa už veriteľ nemôže domáhať plnenia z pôvodného záväzku, ale len plnenia z nového záväzku z dohody o urovnaní. Účelom urovnania v zmysle tohto ustanovenia je odstrániť spornosť alebo pochybnosť vznikajúcu napr. o tom, či boli splnené predpoklady vzniku alebo zániku určitého práva, spornosť alebo pochybnosť týkajúcu sa výšky pohľadávky, jej splatnosti a pod., pričom spornosť alebo pochybnosť môže byť skutková i právna, objektívna i subjektívna. Urovnaním môžu byť medzi účastníkmi upravené akékoľvek sporné práva, ktorými môžu disponovať. Spornosťou práva v zmysle § 585 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nemienia súdne spory, ale rozdielny názor účastníkov na otázku existencie, platnosti záväzku, jeho kauzy či obsahu (napr. v akom rozsahu má byť plnené, kedy a pod.). Stačí, že jednej zo strán sa určité právo, ktoré je súčasťou ich vzájomného právneho vzťahu javí sporným bez ohľadu na to, či spor objektívne existuje. Môže ísť o pochybnosť subjektívnej povahy, ktorej príčinou môže byť aj omyl. Podmienkou platnosti dohody o urovnaní pritom nie je existencia pôvodného (urovnávaného) právneho vzťahu medzi účastníkmi tejto dohody. Účelom urovnania je predísť ďalším nezrovnalostiam alebo sporom tým, že pôvodný záväzok, v ktorom sa sporné právo vyskytlo, sa zruší a nahradí záväzkom novým. Urovnanie sa môže týkať len niektorých vzájomných práv a povinností, ohľadom ktorých účastníci neboli v zhode, ale tiež celého záväzku (záväzkového právneho vzťahu) alebo všetkých doterajších záväzkov medzi účastníkmi, avšak s výnimkou tých práv (a im zodpovedajúcich povinností), na ktoré niektorý z účastníkov nemohol pomýšľať v dobe, keď bola dohoda o urovnaní uzavretá. Doterajší záväzok ktorý zanikol, je tak nahradený novo dojednaným, ktorý je obsiahnutý v dohode o urovnaní. Dohoda o urovnaní je potom samostatným zaväzovacím dôvodom. Ustanovenie § 586 ods. 1 Občianskeho zákonníka chráni urovnanie pred sankciou neplatnosti pre prípad, že pri uzatvorení dohody o urovnaní došlo k omylu v tom, čo je medzi stranami sporné, či pochybné a teda v akom rozsahu sa má urovnanie týkať doterajšieho záväzku. Omyl jednej, prípadne oboch strán pri uzatváraní dohody o urovnaní, týkajúci sa rozsahu, v akom má byť doterajší záväzok nahradený iným, nemá vplyv na platnosť dohody. Odsek 2/ tohto ustanovenia sa týka prípadov, kde strany pri urovnaní vychádzali z domnelého práva jednej strany, hoci toto právo v čase dojednania neexistovalo (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 M Cdo 13/2009 z 30. júna 2011).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.